

17. november 2020
Atassut

UKA 2020/41 aamma 46, 85
Bentiaraq Bendtsen Ottosen

Ilinniartitaaneq sorleq, assassornikkut atuagarsornikkullu Inuit Kulturitoqqarput pillugu ilinniartitsiviusinnaasutut piukkunnarnerullunilu ukkatarinnilluarnerusinnaanersoq pillugu Naalakkersuisut misissueqqullugit peqquneqarnissaannik inatsisartut aaliangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissuinermittaaq ersarissarneqassaaq ilinniareernerup kingorna, ingerlariaqqiffiusumik ilinniaqqinnissamut, suliffissaqarnikkullu periarfissat suusinnaaneri, nunanik allanik suleqateqarnikkut periarfissat, aningaasatigullu kingunerisinnaasai, iluaqutissat ajoqutissallu, kiisalu ilinniagaqarfimmut pioreersumut ilinniarfissap inissinneqarsinnaaneranut periarfissanut tunngasut ilanngullugit misissorneqassallutik. Misissuinerup inerneru kingusinnerpaamik UKA2021-mi Inatsisartunut agguanneqarsimassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Inuusuttut 16-it 25-illu akornanni ukiullit sulilersut imaluunniit ilinniakkamik ingerlatsisut amerlisarneqarnissaat siunertarlugu immikkut iliuseqarnissamut Naalakkersuisut 2026-ip tungaanut aningaasatigut allaffissornikkullu sinaakkutissanik ilaqartumik periusissiamik UPA-mi 2021-mi saqqummeeqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Múte B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Pingaaruteqarluinnarpoq piorsarsimassutsikkut nukittorsaajuarnissaq, taamaalioraannilu kulturitoqatsinnut illersuilluta aallartissaagut. Atassummiit nuannaarutigiuarsimasatta ilagaat kalaallit amerlasuut kulturitoqaaq pillugu ukiuni qaninnerusuni suli soqutiginnikkiartulersimanagerat, tamanna aqutissaasutut isumaqarpunga alloriarnerusoq annertoq. Ukiuni 300-rujuni Naalagaaffeqatigiinneq inooqataaffigisimavarput, angusagut amerlasimaqaat. Pingaartutulli inissisimavoq oqaatsitta ineriartortinneqartuarnera illersorneqartuarsimanageralu.

Inuiattut Kalaallit immikkuullarissumik kultureqarpugut, tamanna avataaniit maluginiarneqarluartartoq ilisimalluarparput. Taamaammat inuusuttortatta piorsarsimassutsikkut, kulturikkut aamma kulturitoqaaq pillugu qaammarsaavigiuarnissaat atuarfeqarfanni pingaaruteqarluinnarpoq. Taamatuttaarlu inuttut inerikkiartorneq pingaartumik qaammarsaavigiuarneqarnissaa pisariaqarluinnartuusoq isumaqarpunga, tassuunatigut inuiaqatigiinni atugarissaarneq pitsaaneruseq saatinneqarsinnaalissammat.

Kulturitsinni aamma kulturitoqatsinni pingaarnepaajuvoq angajoqqaat meeqqaminnut ingerlatitseqqittarnissaat, tassani meeqqap inuttut inerikkiartornermini ilisimallualissammagu suna piorsarsimassuseq aamma kulturi inooqataaffiginneraa.

Atassummiit pingaartitarilluinnakkatta ilagaat assaat pisinnaasut sulinissaat. Tamatta akisussaaffeqarpugut imminut pilersorsinnaasalluta, taamaaliunngikkuttami immitsinnut akisussaaffeqaqatigiinerput allarlunarmut saattussaammat. Nammineeirluta akisussaaffimmik tiguisariaqarpugut sulisinnaasut pillugit, nalunngilluinnarparput tamatta ullumikkut nunatsinni suliffissaaleqineq inuusuttortatta akornanni taama qaffasitsigimmat. Tamanna Atassummiit isumaqarpugut sakkortuumik oqallisigineqartariaqalersoq inuusuttortatta akornanni sulineq pitsanngorsartuarneqarnissaa, taamaattoqanngippami inuiaqatigiit akornanni atugarissaarnerup appariartuinnavinneranik kinguneqartussaammat.

Inuusuttorpassuaqarpoq sulerusukkaluarlutik unittoornikuusimasunik, pisariaqavitsillugulu suliarforsinnaasartunik. Tamakku isiginngitsuusaaginnarlugit isumaqarpunga pisoqassanngitsoq, inuusuttortagummi siunissaraagut, oqartariaqarpugummi inuusuttortatsinnut assaat pisinnaasut sulilerniarlik.

Atassummiit isumaqarpugut ilaatigut sakkutuujusussaataaneq nunatsinnut eqqunneqarsinnaaneranut oqallinneq suli ingerlanneqartariaqartoq, tassaniimmammi pineqartoq pisussamik eqquutisisinnaaneq inuttut ineriikkiartornermut ilitsersuutaalluarsinnaasooq. Sakkutuujusussaataaneq imaanngilaq sakkutuutut pisinnaatitaaffeqalerneq, sakkutuujusussaataaneq tassaavoq inuusuttup ilinniaqqinnissaanut pisussamik eqquutitsinerneq tunngasinnaasooq aamma inuusuttup sulilernissaanut ikiortaalluarsinnaasooq. Nunatsinni taamaattumik inuusuttunut ingerlariqqiffeqalerutta pitsaasumik inuusuttortatta akornanni atugaqartitsilerneq siunnerfiusinnaasooq isumaqarpunga, tamanna takutereepaa ukiorpassuarni naalagaaffeqatigiinneq akornanni qanoq pitsaasumik inerneqarsimasooq. Naalagaaffeqatittalu pitsaasumik inuusuttortatta akornanni sulilersitsiniarnermut toqqammaviliisimanagera.

Ilanngullugu qulaaniit aqutsinerujussuup piliaanik, kiffaanngissusiiagaanerujussuattalu kinguneranik imminut napatinnissamut imminullu piunaffiginissinnaanermut innarligaaqqanitsinni, pisariaqarlunarpooq eqiterussinerujussuup annikillissarnissaa, akisussaaffinnik agguataarilluarnissaaq. Akisussaaffippasuit naapertuunnerusumik agguataarluuqeriarutsigit, qitiusumiillu suliarpassuit annikillipata akileraarutip akitsuuterparujussuillu appariartuaalerpata, aamma sulerusussuseq annertusinissaa upperisariaqarparput. Politikkeriusugummi ukiorpassuarni pikkorippallaarsimavugut akisussaaffipparujorujussuarnik tigooraaniarluta neriorsuiuarsimallutalu, tassami inuit atugaannik oqilisaarusukkaluarluta ajoraluartumik aamma nukillaarsaasimasinnaagatta.

Nunatsinni suliffissaaleqisut kisitsisai ukiuni kingullerni appariartoraluartut, kisianni nunatsinni naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisai malillugit utoqqaasuseq apeqqutaanerpaavoq suliffissaaleqinermi. Inuusuttorpassuaqarpoq sulisinnaagaluarlutik sulinngitsunik, tamakku qanoq qaammarsaavigineqarnissaat isumaqarpunga oqallisiginerusariaqaripput.

Illoqarfinni nunaqarfinnilu suliffissaaleqiffiusuni maluginiarneqarsinnaalluarpoq inuussutissarsiutitigut ingerlatitsiffiusuni isertitaqqortussuseq pitsaasumik inissisimanagera, killormoortuanili Illoqarfinni nunaqarfinnilu avinngarusimanageruniittuni

maluginiarneqarsinnaalluarpoq aamma taamatut inissisimasoqartartoq ilaatigut, ilaatigullu suliffissaaleqineq annertusinnaasarluni.

Kalaallit Nunaat isorartoqaaq, isumaqarpungalu periusissiamik periarfissiilluni ingerlatsineq pisinnaalluortoq. Suliffissaaleqineq akiorniartariaqarparput periarfissaqartitsinikkut taavalu killilersuinaveersaarnikkut, taamaattoqartillugumi inuussutissarsiuteqartut amerlanerpaartaat suliffissaqartitserneqarsinnaassammata.

Politikkeriusugut qitiusumiillu suliffeqarfippassuarnik pilersitsiniartussaangilagut suliffissaqartitsiumalluta, namminersortut taanna suliassaraat. Uagullu politikikkut suliassaraarput namminersortunut atugassarititat pitsaanerpaaffianniinnissaat, inatsisitigullu aporfissat piiarnissaat.

Namminiilivinniapilunnerujussuummi aqqani immitsinnut artukkerujussuarluta akisussaaffipparujorujussuarnik tigooraanikuuvugut, naak inuk qitiutillugu sulisussaagalualuta siunissami sinnatugaq kusanartoq qitiutillugu ukiorparujussuarni sulisimavugut. Allaammi inuup inuuneranik naleqartarpoq, timikkut peqqinnissarput suliassatut artoratsigu, tarnikkullu naalliuuteqartut katataasimasutullu misigisimasut ikiorsinnaasimanginnatsigit. Kukkussutigisimasagut nassuerutigisigit ilinniarfigalugillu.

Atassummiit suliffissaaleqineq akiorniarlugu sakkutuujusussaatitaanermut suliaq ingerlakkumavavarput, akileraartarnikkut oqilisaassilluta, peqqinnissaqarfippit nukittorsarumavarput, inuk timikkut peqqissoq sulerusussuseqarnerummat, namminiilivinniapilunneq unitsikkallarusupparput suliassarpasuit allat salliukkumagatsigit, namminersortut sulisitsisuusut annerpaamik kiffaangissuseqarnissaat ujarparput, inatsisitigullu namminersortunngorusuttunut oqilisaasserusulluta, qitiusumiillu aqutsinerujussuaq apparsarlugu.

Inuit nammineersinnaasut, inuiaqatigiillu nammineersinnaasut tatigaagut upperalugillu, inuummi ineriartortoq qulaaniit aquttuaannarsinnaangilarput.

Siunnersuutit marluk soqutiginarillugit Atassummiit ataatsimiititaliamut susassaqartumut ingerlateqqikkumavarput.